

PESTI TÁRCA A VIDÉKRŐL.

Pest, jul 31.

A beau mestir qui vient de loin

Ja, wenn man viel gereist hat,
Da kann man was erzählen.

Útaztam! Odavoltam! Láttam új vidéket. új embereket, hallottam régi nótát, régi panaszt. De nem kéjtartam. Nem szeretem az utazás e nemét, melyben az ember megszűn személy lenni, s csak mint holmi málha tolatik egyik állomástól a másikhoz.

Sokat hallottam már arról a Balatonról meg Robozról, ki annak dícsőítésére tán több alizarin-tintát fogyasztott már el, mint a mennyi vizet rejt medrében a „magyar tenger.“ Ezt az epithetont e költői lelkű vidéki levelezőnagynak ragasztotta oda kedélyének csurgó mézével „a rengő habtkör hullámnyaldozta partihoz.“ Hazánk e két nevezetességét színről színre láthatni, kártalanítással bízott annyi unalmas fővárosi hónapért.

S így történt egy szép napon, hogy megtörvén ártatlan álmomat, fölültem azon omnibusznak legbakjára, mely a budai pályaudvarba volt viendő. Előtte való nap megszerentem egy kötet régi „Hölgyfutárt“, melyben a balatonföldvidéki levelek szerény „r. l.“ jegy alatt, 1-től DCLIX-ig örökítik a magyar tavak fejedelmét, a „királyi fogas gyöngy-palotáját“, mint kifogyhatlan Robozunk a többi közt oly szerencsésen jellemző.

Az öntözetlen por még békésen hevert a főváros utcáin, s csak öt órával később volt az a víz segélyével főkavarandó. A hús hajnali szellő karikába kapta vidáman égő szivarom füstjét s bőségesen akadt időm a címtáblákat olvasgatni, a mi nekem kiváló gyönyörűséget szokott szerezni. Az álomból kifejlett, szinte szomjas agyat még ez is kellemesen foglalkoztatja, s a véletlen elintézés, mely változólet után jégkerekedést, pék után optikust, torna-csarnok után bandagistát hagy következni, fölér a reggeli lapok tartalmánál, melyek duzzasztják ugyan zsebet, de úresen

hagyják lelkemet. Csak is azért szoktam magammal vinni, hogy valami csacska szomszédomnak száját tömjem vele. E tündések alatt a „magyar királytól“ a lánchíd elé értünk. Alig telt bele másfél óra, midőn a budai pályafőnél átfülve s porlepetten megérkezünk. „Es führt Dich meilenweit von dannen und bleibt doch stets am selben Ort.“ Ha Schiller nem a mi omnibuszunkra gondolt, midőn ezt írta, hát akkor az — újpesti járt eszébe. Hanem majd segít e nyavalyán a ló-vasút. Uram fia, mily kényelemnek nézünk eleje a fővárosi forgalom ez új lendülete által! Az ember föl ül reggel a ló-vasútra s délután két óra tájt már Új-Pesten lesz. Azonban gúzerével is elég gyorsan haladunk, mert néhány perccel később, hogy a waggonba telepedünk, már a börtönő Promontor sziklás, édes titkokat rejtgető pincéi mellett robogtunk el.

Az ilyen magamféle alföldi ember, kinek szeme otthon megakad a dombon is, s szíve felenged ha fecsoportot lát: szinte azt gondolhatná, hogy valahol Németországon jár, a földek oly takarosan vannak szegélyezve, a falvak oly sűrűn érik egymást, hegy és völgy oly tetszetősen váltakozik, míg balról a szigetet átölő Duna egyik ága széles derekán dübörgő gőzcsöket, lakatoló malmokat s esetben gabnáshajókat hord. A várók, a zugliget kies halmjai, a dísznőfő s fűcán sejtett pontjai, s a szivemelő, derült csillagvizsgálgóból faldöntő erődös komorult citadella, melyet hátulról ma láttam először (innen is csak oly kedves mint túl), a kelő nap párázatába hanyatlanak, míg az átröpült vidéket ragyogó verőfény borítja. Nagyuri nyaralók, magas kürtőjű s messzefüstölő gyárak tűnnek le s föl a pereről perere változó láthatáron, börtönő hegyoldalak pászti s jól mivelte buzaföldek barázdái, kévébe szedve hurántos vónalaikat, suhannak el tétova szemünk előtt. A dörgő vonat csak felig nyeli el az aratók dalait. Csengő kasza, pengő sarló, zengő száj! A fiatalja élénk s utánunk karjogtatott, míg öregje, föl sem pillantra rovátkos karimájú ütött kalapja alól, komolyan, szabatosan s erélytel vágta a rendet. Különös benyomást tesz az emberre, ha ez idyllekből az állomás józan épületei elé állít, hol minden üzet s fejelet, s a főnök a vőpatvezetővel csak a legszükségesebb szócsere szorítkozik, s midőn a kérészetlen másodper megérkezik: a kurt „fertig“ végighangzik a köcsörön, a

harang megcsendül, a síp szól, a mozdony fűtlyent, a vonat megrándul, s egy szempillantással később ismét áthajtunk berken, pusztán s csaliton, ördögös járműnk által csak növelve a vidék bájait. Hogy megirigylem azt a gyerkőst, ki ott a parton a vendégoldalon ülve s a beres-ostor hegyét a porban hagyván maga után üszni, legyezkező ökreit a tanya felé ballagtatja; jobban megirigylem mint anyányi koromban azon Pestről jövő vagy Pestre menő urakat és asszony-ságokat, kik ott ültek a kereken járó szobák ablakai mögött, míg én a kukoricaszárral telelakott szeker tokozásán haladtam, rágyra néztem a vágató vonat hosszan elnyúló füstszalagja után. Azóta nagyot fordult bennem a szív s a világban a föld; az ellenkezőjét óhajtuk annak a mit szerettünk, a szükségből erényt csinálunk, a magyar nadrágot letoljuk, programjainkat fölöljük, drága szivart szívunk s oleó dícsőséget mérünk, ajkunkon 48-at s szivünkben „Pesti Hirnököt“ hordunk.

Ily vezéreikk-cakkok alatt Fehérvárra értünk. Be is szóltam e híres városba, hol sok száz esztendővel ezelőtt megkoronázták s eltemették a magyar királyokat; hol Henrichsmann, Ipolyi s Römer keserűségére a sokat ígérő ásatások megszüntettek, nehogy egy második „dichewseghe“ szent jobb kez“ kerüljön ki a sutból; hol a Vörösmarty-emlék alapkövét dísztelen, sivár helyen rakták le, míg a megyeház tere, nemesebb arányai által, méltóbb kerete volna a szobornak; hol a sétányt, mely nyolc szál leveles ostor-nyélből áll, dajkák, babák s katonák népesítik mint mindenütt a világon, s hol végre nekem kedves jó ismerőim laknak, kiket ez alkalommal rendre is öleltem. Mily szeretet, mily öröm, mily turócsusza, mily édes jó feleségek s cseregő gyermekek, kik bodor fejüket öledbe fűrik s a mama kétségbeesésére krajcárt kérnek a vendégtől! Mily arsenalia a füsterező fegyverek minden nemének, kezdve az öblös, 24 fontos tájtpipákon, köröztől a vont csövű csibukfajon, le a röppentyűs papirszivart-csüptől. Jóság, kedély, puha ág! Elképenyztetve mindenkitől, ellenállhatatlan vendégmarasztal s színtes fűző kedélyes csimpardkodnak nyakába. Néhány pertig azt hittem magamról, hogy én is jó ember vagyok, s midőn végig néztem e tűzhelyeken, melyek körül csendes egyfurdaság szőrt lágy szálait

megtapogattam keblemet s azt oly úresnek találtam, hogy mindjárt összeborult rá. Nem is ér semmit ez a sivár legényélet! Vessék feleséget, s ha hamarjában nem lesz ön násznagyom, ugy keserűségemben újságot szerkesztek a nyakára, könyv nélkül megtanulom Szabó Richard novelláit, vagy más úton leszek öngyilkossá.

Ez oly jó éle, milyennél rosszabbat a néhai „Hölgyfutár“ papírszeletei közt sem találtam; de a bennem megmozdult érzékeny ember lelkét minden áron el akarán érni, szörnyűségek között sem riadok vissza. Csak midőn ismét waggonban ültem, józanultam ki teljesen a boldogságlehellő kör proselytaságra hajtó mámorából. Tovább, tovább! Hol van a Balaton, hol van Roboz?

Lepsény alatt hirtelen megkanyarodik az út jobbra, s mintha csak a hatás növelése okából történék; lecsott hegytorok tövében haladunk egy darabig, mely egyszerre megzakad — s hirtelen szomfiasztó messzeségben az ég szélével összeolvadó acél-kék ragyogó Balaton tükre fekszik szomjas tekintetünk előtt. Az a ködös foszlány amott Tihany, s az, a mi nem látszik, az Fűred. Oh te szépséges, csillogó lemez! Földületén egy fodorka sem mosolyog, s méhében esendesen úsának ugyanazon kövér bárányfelhők, melyek fölött fölött vonulnak észak-keletnek. Hol van Tátika, Csobánca, Szigliget, Reri, Badacsony? A tó szélén magas parton száguldozva csörtető kerek háromnegyedes útenyőbe mintha Kisfaludy Sándor azéid versei vegyülnének, s ha oly tikkasztó forróság nem volna, kedvem jöne eldőlni, hogy: „Úlj mellém a kandallóhoz, föl van szitra melege stb.“ De a szellő, mely „fürteimmel dővajkodik“, csak mesterséges szellő, melyet a röpülő vonat okoz s apró kavicsokat szór az orromra csüptetett szörke conservé-szeműveg alá. Szép, gyönyörű! Ez itt Zala, ez meg Somogy, amott meg Veszprém! Igen, de hol van Roboz? Roboz szíve, hiba csak nem kiránszad, hogy rhodusi colossus gyanánt nyúljon ki a Balatonból! Meglátod még ma! Még ma!

(Folytatás következik.)